

The Requirements of Order and Security in the Future of I. R. I. Police Based on the Islamic-Iranian Model of Progress

Alireza Zargar¹

Received: 2021, 04, 10 Accepted: 2021, 08, 08

Abstract

Background and objective: Futurology is the mapping of the desired future of an organization in which the plans are defined in a way that provides the necessary capability to achieve the desired horizon in the future. In order to optimize its organizational structure, law enforcement needs to coordinate between different organizational components and align them with its organizational strategies. The future of I. R. I. Police requires the requirements of order and security, which should be based on Islamic-Iranian indicators of progress, which are stated in the Vision 2025 document of the Islamic Republic of Iran and have been researched in this article.

Methods: In terms of its objectives the present study is of an applied research type and in terms of data collection procedure it is descriptive-analytical. The statistical population is academic and research experts in which 25 professors from Police University and the I. R. I. Police Center for Strategic Studies were selected with at least an MA degree. In this regard, a questionnaire consisting of 15 questions with a Likert scale of 5 was placed in relation to statistical research variables. The reliability coefficient calculated through Cronbach's alpha (94.5) indicates that the questionnaire has a high reliability.

Findings: The most important internal and external requirements of I. R. I. Police future are: Internal requirements which include maintaining moral principles and Islamic, revolutionary and national values, having advanced knowledge, ability to produce science and technology and enjoying welfare and social security and external requirements including security IRI, providing social security, helping to achieve a moral society free of corruption and preserving the dignity and rights of human beings.

Results: Components of Iranian Islamic indicators of progress, influential in the future of I. R. I. Police in the form of basic principles of Iranian Islamic indicators of progress such as religion-centeredness, human dignity, security, justice, freedom, welfare and spirituality and key elements of Iranian Islamic indicators of progress such as science-based, religious democracy, capital (material, human, social and religious), unity, Islamic identity of Iran, constructive international interaction and comprehensive authority.

Keywords: Order, Security, Futurology, Future of I. R. I. Police, Iranian Islamic indicator of progress.

¹Assistant Professor, Department of Political Science, Amin Police University. Email: a.zargar.1976@gmail.com

فصلنامه پژوهش‌های دانش انتظامی، سال بیست و سوم، شماره ۳، پاییز ۱۴۰۰

صص ۱۷۷-۲۰۷

الزامات نظم و امنیت در آینده ناجا مبتنی بر شاخص الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت

علیرضا زرگر^۱

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۱/۲۱ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۵/۱۷

چکیده

زمینه و هدف: آینده پژوهی، عبارت است از ترسیم آینده مطلوب یک سازمان که در آن نقش‌ها به گونه‌ای تعیین شده باشد که قابلیت لازم را برای تحقق افق موردنظر در آینده را فراهم آورد. نیروی انتظامی به‌منظور بهینه‌سازی ساخت سازمانی خود نیازمند هماهنگی بین اجزاء مختلف سازمانی و هم‌راستا کردن آن‌ها با استراتژی‌های سازمانی‌اش دارد. آینده ناجا نیازمند الزامات نظم و امنیتی است که باید مبتنی بر شاخص‌های اسلامی - ایرانی پیشرفت باشد، که در سند چشم‌انداز ۱۴۰۴ جمهوری اسلامی ایران بیان شده است و در این مقاله مورد تحقیق قرار گرفته است.

روش: تحقیق از نظر هدف کاربردی و از نظر روش توصیفی-تحلیلی است. نحوه گردآوری اطلاعات کتابخانه-ای و پیمایشی است. جامعه آماری خبرگان دانشگاهی و پژوهشی است که ۲۵ نفر از اساتید دانشگاه علوم انتظامی امین و مرکز مطالعات راهبردی ناجا با حداقل مدرک کارشناسی ارشد انتخاب شدند. در این راستا پرسش‌نامه‌ای متشکل از ۱۵ سوال، با طیف ۵ لیکرت در رابطه با متغیرهای تحقیق آماری قرار گرفت. ضریب اعتبار محاسبه شده از طریق آلفای کرونباخ (۰/۹۴/۵) گویای آن است که پرسشنامه از اعتبار بالایی برخوردار است.

یافته‌ها: مهم‌ترین الزامات درونی و بیرونی آینده ناجا عبارتند از: الزامات درونی که شامل حفظ اصول اخلاقی و ارزش‌های اسلامی، انقلابی و ملی، برخورداری از دانش پیشرفته، توانایی در تولید علم و فناوری و برخورداری از رفاه و تأمین اجتماعی و الزامات بیرونی که شامل تأمین امنیت ج.ا.ا، تأمین امنیت اجتماعی، کمک به تحقق جامعه اخلاقی و عاری از فساد و حفظ کرامت و حقوق انسان‌ها.

نتایج: مؤلفه‌های شاخص‌های اسلامی ایرانی پیشرفت، تأثیرگذار در آینده ناجا در قالب اصول پایه‌ای شاخص‌های اسلامی ایرانی پیشرفت مانند دین‌محوری حاکمیت، کرامت انسانی، امنیت، عدالت، آزادی، رفاه و معنویت و عناصر کلیدی شاخص‌های اسلامی ایرانی پیشرفت مانند علم‌محوری، مردم‌سالاری دینی، سرمایه (مادی، انسانی، اجتماعی و مذهبی)، وحدت، هویت اسلامی ایران، تعامل سازنده بین‌المللی و اقتدار همه‌جانبه است.

واژگان کلیدی: نظم، امنیت، آینده پژوهی، آینده ناجا، شاخص اسلامی ایرانی پیشرفت.

مقدمه

سازمان به‌عنوان یک کل به هم پیوسته برای اجرای بهینه وظایفش نیاز به ایجاد هماهنگی و یکپارچگی دارد. این امر زمانی از اهمیت بیشتری برخوردار می‌شود که سازمان از لحاظ کمی (ابعاد جغرافیایی آن) و کیفی (نوع و تنوع مأموریت‌ها)، دارای گستردگی باشد. امروزه این یکپارچگی در قالب معماری سازمانی اعمال و اجرا می‌شود. معماری سازمانی با عنوان معماری سیستمی سازمان به‌وجود آمده که سازمان را یک سیستم جامع شامل دیدهای مختلفی در یک چارچوب یکپارچه تصور می‌کند (بدیع و همکاران، ۱۳۸۹: ۸۰).

نظام جمهوری اسلامی ایران به‌عنوان مظهر حکومت اسلامی در پی استقرار ارزش‌های دینی و اسلامی است از این رو تمامی نهادها و سازمان‌های نظام سیاسی جمهوری اسلامی ایران باید در راستای پیاده‌سازی ارزش‌های اسلامی ساماندهی شوند. رسیدن به این مهم امکان‌پذیر نیست مگر با بازسازی ساختارهای موجود در راستای ساختارهای مطلوب. نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران نیز به‌عنوان یک سازمان به‌منظور بهینه‌سازی ساخت سازمانی خود نیاز به تحول سازمانی دارد. حال اگر چشم‌انداز مشخصی برای سازمان مطرح باشد، معماری سازمانی به‌عنوان یک ضرورت بیش از پیش باید مدنظر قرار گیرد. اما علاوه بر ساخت سازمانی خود سازمان، برخی از شاخص‌های فرا سازمانی و بالادستی نیز باید در روند معماری سازمانی مدنظر قرار گیرد. یکی از این شاخص‌ها، شاخص‌های اسلامی ایرانی پیشرفت است که در این تحقیق تلاش خواهد شد، الزامات آن در معماری سازمانی آینده ناجا مورد بررسی قرار گیرد.

نیروی انتظامی مأموریت برقراری نظم و امنیت را بر عهده دارد که به‌منظور رسیدن به این دو وظیفه عمده و مهم، باید متناسب با اقتضائات آینده و متناسب با چشم‌اندازها و نظام اسلامی، سازمان خود را مورد بازنگری یا معماری قرار داده و از نظر محتوا و کیفی خود را بر اساس شاخص‌های اسلامی ایرانی پیشرفت تطبیق دهد. در حقیقت،

شاخص معماری آینده ناجا بر اساس این الگو، به این سازمان کمک می‌کند تا منطبق با نیازهای آینده و الزامات الگوی اسلامی ایرانی، نیروی انتظامی را معماری یا بازسازی نموده و فرایند قانونگذاری، تبیین وظایف و مأموریت‌ها و محتوای خود را بر این مبنا هدف‌گذاری نماید.

نیروی انتظامی به‌عنوان یک سازمان گسترده دارای تنوع مأموریت‌ها و پراکندگی در کل کشور است که به منظور هماهنگی بین اجزاء مختلف سازمانی خود و هم‌راستا کردن آن‌ها با استراتژی‌های سازمانی‌اش که تحقق نظم و امنیت حداکثری است، نیازمند معماری سازمانی بر اساس الگوهای مطلوب است که اگر این بازسازی در پیکره ناجا حادث نشود، نشان از انحراف این سازمان از مطلوب‌های نظام سیاسی اسلامی و چشم اندازه‌های آن و الگوی مطلوب پیشرفت خواهد داشت. از این رو معماری آینده ناجا را می‌توان ترکیب تحقق چشم‌انداز ۱۴۰۴ و یکپارچگی سازمانی در راستای تحقق اهداف سازمانی دانست. اما علاوه بر چشم‌انداز ۱۴۰۴ که افق موردنظر در آینده ناجا را ترسیم می‌نماید و بر معماری سازمانی این ارگان تأثیرگذار است. معماری آینده ناجا نیازمند الزامات نظم و امنیتی است که می‌تبی بر شاخص‌های اسلامی - ایرانی پیشرفت باشد که در سند چشم‌انداز ۱۴۰۴ جمهوری اسلامی ایران بیان شده است، که در این مقاله این الزامات مورد تحقیق قرار گرفته است. بنابراین با موارد ذکر شده مسأله اصلی پژوهش مطالعه و به‌دست دادن وضعیت مطلوب آینده نیروی انتظامی بر اساس آنچه در الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت نمایانده شده، است. از آنجایی که ناجا به‌عنوان یکی از نهادهای جمهوری اسلامی است در افق چشم‌انداز ۱۴۰۴ مغفول نماینده و وضعیت مطلوبی برای این نهاد مهم ترسیم شده است که باید به آن سمت هدایت شود که در این مقاله این الزامات و آینده مطلوب بر اساس سند الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت مورد تحقیق قرار گرفته است.

پیشینه و مبانی نظری

شفیعی نیا و فارسی (۱۳۹۹)، در پژوهش خود با عنوان «نقش امنیت در الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت» نتیجه می‌گیرند که با عنایت به رابطه دوسویه امنیت و پیشرفت، توجه به مؤلفه‌های عرصه معنویت، باعث حاکمیت معنویت و اخلاق‌گرایی و تولید جامعه و انسان امن خواهد شد که خود، موجد امنیت و پیشرفت است. از این رو، مؤلفه‌های توحید و حق‌طلبی و رهبری در تأمین امنیت در عرصه معنویت نقش دارد. در عرصه معنویت؛ سه مؤلفه «توحید و حق‌طلبی»، «معاد و اخلاق‌گرایی» و «امامت و رهبری» به عنوان مهم‌ترین مؤلفه‌های تأمین امنیت و دستیابی به پیشرفت در الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت، شناسایی شد، که مورد تأیید جامعه خبرگی نیز قرار گرفت.

ذوالفقاری (۱۳۹۷)، در پژوهش خود با عنوان «بررسی عوامل موثر بر معماری ناجای آینده در افق تمدن نوین اسلامی» نتیجه می‌گیرد که شناسایی ویژگی‌های اساسی تمدن نوین اسلامی، دین‌مداری، امت‌سازی، حکومت، قانون‌مداری، امنیت، اعتقاد، التزام، اقتدار، خردگرایی، اعتدال، قانون‌گرایی، پاکدامنی، و عوامل درون‌سازمانی معماری ناجای آینده در افق تمدن نوین اسلامی مانند منابع انسانی، مقدمات و ظرفیت‌ها (امکانات و اعتبارات)، برتری‌ساز (حمایت‌ها، تعاملات، قوانین) و ابعاد سازمان (محتوایی و ساختاری) به ترتیب اهمیت دارند. بنابراین با توجه به یافته‌های تحقیق، تمام مؤلفه‌های مورد بررسی تحقیق در معماری ناجای آینده اهمیت دارند و به تناسب معیارها و زیر شاخص‌های مربوط بیانگر رابطه قوی بین متغیرها هستند. اما با نگاهی به یافته‌های تحقیق، اولویت شاخص‌های هر کدام از عوامل و میزان تأثیر آنها شامل ویژگی‌های اساسی تمدن نوین اسلامی، ویژگی‌های اساسی ناجا در تمدن نوین اسلامی، الزامات درون و برون‌سازمانی در معماری ناجا و معماری ناجای آینده در افق تمدن نوین اسلامی تأیید شده است.

نادری و همکاران (۱۳۹۱)، در مقاله خود با عنوان «معماری سازمانی زمینه‌ساز استقرار و توسعه معماری اطلاعات در دستگاه‌های دفاعی و اجرایی کشور» با استفاده از روش

داده بنیاد به این پرسش پاسخ دهند که علت اصلی و ریشه‌ای ناکامی دستگاه‌های دفاعی و اجرایی کشور برای انجام معماری اطلاعات چیست؟ پس از بررسی سؤال تحقیق، پاسخ‌هایی را ارائه می‌نمایند که در نهایت مخاطب را به این سمت رهنمون می‌سازد که علت شکست سازمان‌های، توجه نکردن به سازوکارهای معماری سازمانی در معماری اطلاعات است.

مرآتی (۱۳۹۱)، در مقاله خود با عنوان «تدوین روش توسعه چارچوب‌های معماری سازمان‌های دفاعی» با استفاده از نظری زمینه‌ای و با رویکرد استقرایی ضمن بررسی نسخه‌های مختلف چهارچوب معماری وزارت دفاع ایالات متحده، درصدد توسعه چهارچوب معماری سازمان‌های دفاعی برآمده‌اند. در نهایت چهارچوبی برای توسعه (اجرای) معماری سازمانی در سازمان‌های دفاعی ارائه کرده‌اند.

وفادار و همکاران (۱۳۹۰)، در مقاله خود با عنوان «امنیت انتظامی و سند چشم‌انداز ۱۴۰۴» به بررسی جایگاه امنیت انتظامی از طریق تبیین مقوله‌های امنیتی و تعیین اولویت‌های ناجا در تأمین نظم و امنیت اجتماعی برای تحقق اهداف راهبردی کشور در سند چشم‌انداز ۱۴۰۴ پرداخته است. بر اساس نتایج به‌دست آمده در این مقاله امنیت انتظامی به‌عنوان بخشی از امنیت داخلی در ابعاد امنیت انسانی، فردی و جمعی قابل تفسیر است و هر آنچه در حوزه این ابعاد، تأمین‌کننده امنیت آحاد جامعه باشد از ضرورت‌های تحقق اهداف سند چشم‌انداز خواهد بود و می‌تواند وظیفه و مأموریت اصلی نیروی انتظامی را در جامعه تعریف کند و مهم‌ترین اولویت ناجا در تحقق اهداف سند چشم‌انداز تولید، حفظ و توسعه ابعاد امنیت انتظامی از طریق شناسایی شاخص‌های مرتبط با این ابعاد دانسته‌اند و به‌منظور ایجاد بسترهای امن برای فعالیت‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جامعه نیازمند بهره‌گیری از کارکردهای جدید حرفه پلیسی است.

بازسازی سازمانی چارچوبی برای تبیین، هماهنگی و همسوسازی فعالیت‌ها و عناصر سازمان برای نیل به اهداف راهبردی سازمانها است. با توجه به این‌که انسان نیاز به تمدنی دارد که در سایه شکل‌گیری تمدن اسلامی امکان‌پذیر است و جمهوری اسلامی ایران هم منادی آن است برای کمک به آن، سازمان‌ها و ارکان حاکمیتی باید معماری متناسب داشته و در طراز این تمدن خود را آماده و متحول نمایند (ذوالفقاری، ۱۳۹۷: ۶۲). آینده‌پژوهی معادل مطالعه آینده است. این روش تفکرات فلسفی و مدل‌های مختلف بررسی و مطالعه آینده را مطرح و با استفاده از آن‌ها، آینده‌های بدیل و احتمالی را ترسیم می‌کند و بنابراین، آینده‌پژوهی، ابزاری برای مهندسی هوشمندانه آینده است. (ناصرآبادی، ۱۳۹۸: ۲۵).

تعریف میز معماری ستاد کل نیروهای مسلح ج.ا.ا از معماری سازمانی: توصیف، ترسیم و تصویر وضعیت موجود و آینده مطلوب یک سازمان و یا سامانه است که در آن نقش‌ها، کارکردها، ویژگی‌ها، اجزای اصلی و روابط بین آن‌ها و با محیط تعاملی به گونه‌ای تعیین شده باشد که قابلیت لازم را برای تحقق اهداف و حاکمیت ارزش‌های آن سازمان و یا سامانه فراهم آورد (مصطفی نژاد، ۱۳۹۵).

همان‌گونه که ملاحظه می‌شود، تعریف‌های متفاوتی از معماری سازمانی ارائه شده است، با توجه به این‌که محیط مدنظر برای اجرای معماری سازمانی، نیروی انتظامی است، از این رو در این تحقیق تعریف میز معماری نیروهای مسلح مدنظر محقق قرار خواهد گرفت. بر اساس این تعریف، معماری سازمانی دارای سه جنبه تبیینی، یکپارچگی و کارکردی است که آن‌ها را می‌توان به جدول ۱ ترسیم کرد:

جدول شماره ۱: جدول وجوه و مؤلفه‌های معماری سازمانی

معماری سازمانی	وجوه	مؤلفه‌ها
جنبه ۱	وجه تبیینی	توصیف، ترسیم و تصویر وضعیت موجود و آینده مطلوب سازمان
جنبه ۲	وجه یکپارچگی	ایجاد محیطی تعاملی بین نقش‌ها، کارکردها، ویژگی‌ها، اجزای اصلی سازمان
جنبه ۳	وجه کارکردی	تحقق اهداف و حاکمیت ارزش‌های سازمانی

نظم و امنیت. امنیت دارای دو معنای ایجابی (وجود احساس رضایت و اطمینان خاطر نزد دولت مردان و شهروندان) و سلبی (نبود ترس، اجبار و تهدید) است. امنیت هم-چون سایر پدیده‌ها و امور اجتماعی، دارای گونه‌های مختلفی است که از جمله می‌توان از امنیت جانی، اجتماعی، شغلی، اقتصادی، سیاسی، اداری و ... نام برد. امروزه، مفهوم امنیت از نظر ظاهری، در اجتماع از معنی نبود جرائم و آسیب‌ها فراتر رفته و شامل مصادیقی از نظر روحی، اخلاقی، معنوی و ... هم‌چنین در برگیرنده ثبات و نظم واقعی و عقلانی در اجتماع شده است که از آن به امنیت معنوی و اجتماعی تعبیر شده است. بنابراین می‌توان اظهار داشت که هر چه میزان توسعه‌یافتگی یک جامعه بیشتر باشد، ضریب امنیت اجتماعی و معنوی نیز افزایش یابد و به موازات آن نرخ جرم، جنایات و آسیب‌های اجتماعی کاهش یابد (محسنی، ۱۳۸۸: ۱).

اگر بپذیریم که حیات جمعی توأم با امنیت مطلوب بشر باشد، آن‌گاه به‌طور منطقی وجود نظم مقتضای ضروری حیات بشر خواهد بود. متشابه این ضرورت آن است که در نبود نظم، هرج و مرج بروز خواهد نمود که مضر و محل آسایش و آرامش مطلوب بشر است که این نظم را در اجتماع جستجو می‌کند. از این رو جوامع به مدد خرد و تجربه، چارچوبی از اصول را ایجاد کرده‌اند که اعضای جامعه به هم پیوند می‌خورند و همین‌طور با اجرای قواعد و مقررات که لازمه تعامل در حیات اجتماعی است مبنای نظم اجتماعی پی‌ریزی می‌شود. ضرورت این مسأله در فرایند تأمین نیازهای انسان و تحقق خواسته‌های طبیعی و مقبول بشر و ارتقاء و سعادت همگانی به منصفه ظهور می‌رسد (کاتوزیان، ۱۳۸۵: ۱۶).

آینده ناچا. بلوغ سازمانی در الگوی معماری نیروی انتظامی رابطه مستقیمی با فازهای عملیاتی چارچوب معماری برای جامعه اسلامی دارد به‌نحوی که باید از طریق ارزیابی وضعیت فعلی نیروی انتظامی و انطباق آن با چارچوب الگوی آینده ناچا بر اساس سند

چشم انداز، الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت و بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی، به نقطه مطلوب رساند.

از آن جایی که جمهوری اسلامی ایران به عنوان مظهر حکومت اسلامی، طلیعه‌دار استقرار ارزشها است، باید دارای ساختار اسلامی، انقلابی و ارزشی باشد. رسیدن به این جایگاه نیازمند بازسازی ساختارها و کارکردها می‌باشد و نیروی انتظامی که مأموریت نظم و امنیت را برعهده دارد به دلیل برخورداری از هویت اسلامی، باید به الگوی ایده-آلی برای سایر کشورها تبدیل شود که برای تحقق این مهم، ناجا باید با اقتضائات آینده، معماری سازمانی خود را تبیین و به سرعت به سمت آن حرکت نماید (محمودولی و صفرآهنگ، ۱۳۹۸: ۸۶).

نیروی انتظامی جهت تاثیرگذاری بیشتر باید تهدیدها و پیچیدگی‌ها را شناسایی و خود را برای کنترل آنها آماده سازد. الزامات قالب مؤلفه‌های درون و برون سازمانی متعددی متناسب با توقعات و انتظارات جامعه متصور است که دامنه این تغییرات و شناخت آنها می‌تواند کمک شایانی در باز طراحی و معماری آینده ناجا ارائه نماید (ذوالفقاری، ۱۳۹۷: ۶۲).

لازمه استقرار امنیت داخلی به توانمندی پلیس در ایجاد امنیت انتظامی برای نیل به اهداف چشم‌انداز است و در این راستا اولویت‌های ناجا عبارتند از: ۱- توجه به محیط در تولید امنیت؛ ۲- تأکید بر امنیت ایجابی به جای امنیت سلبی؛ ۳- تشکیل پلیس جامعه‌محور؛ ۴- ایجاد امنیت روانی در جامعه؛ ۵- تأمین امنیت جانی برای شهروندان؛ ۶- رفع تهدیدهای مالی از افراد جامعه؛ ۷- تأمین امنیت جماعتی و گروهی؛ ۸- تأمین امنیت قومیت‌ها؛ ۹- تلاش در جهت رفع تهدیدهای فراملی؛ ۱۰- مشارکت در رفع تهدیدهای فرامرزی (وفادار و ریسی و انانی، ۱۳۹۰: ۱۳۰-۱۲۶).

در بررسی متن سند چشم‌انداز بیست‌ساله‌ی جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴؛ که در تاریخ ۱۳ آبان ۱۳۸۲ توسط رهبر معظم انقلاب (مدظله‌العالی) به سران قوای سه‌گانه

ابلاغ شده، به نظر می‌رسد، شاخص‌ها و وظایف نیروی انتظامی در قبال سند چشم‌انداز فراتر از محورهای پیش‌گفته است. بندهای زیر مرتبط با وظایف نیروی انتظامی مطرح شده است که نیروی انتظامی باید در افق پیش‌بینی شده نسبت به تحقق سهم خود در رابطه با این شاخص‌ها اقدام نماید. برای درک بهتر وظایف ناجا مرتبط با مفاد سند چشم‌انداز ۱۴۰۴، ابتدا مفاد سند چشم‌انداز مرتبط با وظایف ناجا، سپس شاخص‌هایی که از آن مفاد مرتبط با وظایف ناجا می‌توان استخراج کرد و در نهایت وظایف نیروی انتظامی، برگرفته از ماده ۴ قانون نیروی انتظامی (مأموریت و وظایف نیروی انتظامی) بیان شده است (جدول ۲).

جدول شماره ۲: شاخص‌های مربوط به نیروی انتظامی و سند چشم‌انداز ۱۴۰۴

متن سند چشم‌انداز
<p>جامعه‌ی ایرانی در افق این چشم‌انداز چنین ویژگی‌هایی خواهد داشت: توسعه‌یافته، متناسب با مقتضیات فرهنگی، جغرافیایی و تاریخی خود، متکی بر اصول اخلاقی و ارزش‌های اسلامی، ملی و انقلابی، با تأکید بر مردم‌سالاری دینی، عدالت اجتماعی، آزادی‌های مشروع، حفظ کرامت و حقوق انسان‌ها و بهره‌مندی از امنیت اجتماعی و قضایی؛ برخوردار از دانش پیشرفته، توانا در تولید علم و فناوری، متکی بر سهم برتر منابع انسانی و سرمایه‌ی اجتماعی در تولید ملی؛ امن، مستقل و مقتدر با سامان دفاعی مبتنی بر بازدارندگی همه‌جانبه و پیوستگی مردم و حکومت؛ برخوردار از سلامت، رفاه، امنیت غذایی، تأمین اجتماعی، فرصت‌های برابر، توزیع مناسب درآمد، نهاد مستحکم خانواده، به دور از فقر، تبعیض و بهره‌مند از محیط زیست مطلوب؛ فعال، مسئولیت‌پذیر، ایشارگر، مؤمن، رضایتمند، برخوردار از وجدان کاری، انضباط، روحیه‌ی تعاون و سازگاری اجتماعی، متعهد به انقلاب و نظام اسلامی و شکوفایی ایران و مفتخر به ایرانی بودن؛ دست‌یافته به جایگاه اول اقتصادی، علمی و فناوری در سطح منطقه‌ی آسیای جنوب غربی (شامل آسیای میانه، قفقاز، خاورمیانه) با تأکید بر جنبش نرم‌افزاری و تولید علم، رشد پرشتاب و</p>

مستمر اقتصادی، ارتقاء نسبی سطح درآمد سرانه و رسیدن به اشتغال کامل؛ الهام‌بخش، فعال و مؤثر در جهان اسلام با تحکیم شاخص‌های مردم‌سالاری دینی، توسعه‌ی کارآمد، جامعه‌ی اخلاقی، نواندیشی و پویایی فکری و اجتماعی، تأثیرگذار بر همگرایی اسلامی و منطقه‌ای بر اساس تعالیم اسلامی و اندیشه‌های حضرت امام خمینی(ره)؛ دارای تعامل سازنده با جهان بر اساس اصول عزت، حکمت و مصلحت.

شاخص مرتبط با نیروی انتظامی

حفظ اصول اخلاقی و ارزش‌های اسلامی، ملی و انقلابی؛ حفظ آزادی‌های مشروع؛ حفظ کرامت و حقوق انسان‌ها؛ امنیت اجتماعی؛ امنیت قضایی؛ برخورداری از دانش پیشرفته؛ توانا در تولید علم و فناوری؛ حفظ امنیت ج.ا.ا؛ پیگیری راهبرد بازدارندگی؛ برخورداری کارکنان نیروی انتظامی از سلامت، رفاه، تأمین اجتماعی، توزیع مناسب درآمد، نهاد مستحکم خانواده، به دور از فقر، تبعیض و کمک به جامعه برای تحقق این شاخص‌ها؛ برخورداری ساختار و کارکنان نیروی انتظامی از ویژگی‌های فعال بودن، مسئولیت‌پذیری، ایثارگری، مؤمن بودن، رضایت‌مندی، برخوردار از وجدان کاری، انضباط، روحیه‌ی تعاون و سازگاری اجتماعی، متعهد به انقلاب و نظام اسلامی و شکوفایی ایران و مفتخر به ایرانی بودن؛ کمک به ارکان مختلف جامعه برای دست یافتن به جایگاه اول اقتصادی، علمی و فناوری در سطح منطقه‌ی آسیای جنوب غربی بر اساس وظایف محوله؛ پیگیری سیاست‌های سازمانی مبتنی بر جنبش نرم‌افزاری و تولید علم؛ الهام‌بخش برای نیروهای پلیس در جهان اسلام؛ همکاری در تحقق جامعه اخلاقی؛ تعامل با سایر کشورهای جهان در راستای وظایف محوله.

وظایف قانونی نیروی انتظامی مبتنی بر قانون ناجا(ماده ۴)

۱- استقرار نظم و امنیت و تأمین آسایش عمومی و فردی؛ ۲- مقابله و مبارزه قاطع و مستمر با هر گونه خرابکاری، تروریسم، شورش و عوامل و حرکت‌هایی که مخل

امنیت کشور باشد، با همکاری وزارت اطلاعات؛ تبصره - کیفیت و نحوه همکاری را شورای امنیت کشور تعیین می‌کند؛ ۳ - تأمین امنیت برای برگزاری اجتماعات، تشکل‌ها، راهپیمایی‌ها، و فعالیت‌های قانونی و مجاز و ممانعت و جلوگیری از هر گونه تشکل و راهپیمایی و اجتماع غیر مجاز و مقابله با اغتشاش، بی‌نظمی و فعالیت‌های غیر مجاز؛ ۴ - اقدام لازم در زمینه کسب اخبار و اطلاعات در محدوده وظایف محوله و همکاری با سایر سازمان‌ها و یگان‌های اطلاعاتی کشور در حدود وظایف آنها؛ تبصره ۱ - جمع‌آوری اخبار و اطلاعات مربوط به مسائل سیاسی، امنیتی و پیگیری اطلاعاتی آن به عهده وزارت اطلاعات است. چنانچه نیروی انتظامی در حین انجام وظایف محوله به این قبیل اخبار و اطلاعات دسترسی پیدا کند، مکلف است ضمن کسب و جمع‌آوری، آنها را سریعاً در اختیار وزارت اطلاعات قرار دهد. وزارت مذکور موظف است اخبار و اطلاعات مورد نیاز و مرتبط با وظایف نیروی انتظامی را به موقع در اختیار آن نیرو بگذارد. تبصره ۲ - پیگیری اطلاعاتی مواردی از جرائم اجتماعی که با امنیت ملی مرتبط بوده یا قسمتی از یک توطئه یا فعالیت‌های پنهانی با هدف براندازی راتشکیل دهد، با هدایت متمرکز وزارت اطلاعات و همکاری نیروی انتظامی انجام خواهد شد. تبصره ۳ - نیروی انتظامی مکلف است، پرسنل انتظامی مورد نیاز جهت تأمین اهداف اطلاعاتی (کسب و جمع‌آوری) وزارت اطلاعات را در صورت درخواست در کنترل عملیاتی آن وزارت قرار دهد. کیفیت همکاری و نحوه تأمین پرسنل مورد نظر را شورای امنیت کشور معین خواهد کرد؛ ۵ - حراست از اماکن، تأسیسات، تجهیزات و تسهیلات طبقه‌بندی شده غیر نظامی و حفظ حریم آنها به استثناء موارد حساس و حیاتی به تشخیص شورای عالی امنیت ملی، که به عهده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی خواهد بود؛ ۶ - حفاظت از مسئولین و شخصیت‌های داخلی و خارجی در سراسر کشور به استثناء داخل، پادگان‌ها و تأسیسات نظامی، مگر در مواردی که بنا

به تشخیص شورای عالی امنیت ملی اصل انقلاب و یا دستاوردهای آن در معرض خطر باشد که به عهده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی خواهد بود؛ ۷- جمع آوری سلاح و مهمات و تجهیزات غیر مجاز و صدور پروانه نگهداری و حمل سلاح شخصی و نظارت بر نگهداری و مصرف مجاز موادناریه با هماهنگی وزارت اطلاعات برابر طرح‌های مصوب شورای امنیت کشور؛ ۸- انجام وظایفی که بر طبق قانون به عنوان ضابط قوه قضائیه به عهده نیروی انتظامی محول است از قبیل: الف - مبارزه با مواد مخدر. ب - مبارزه با قاچاق. ج - مبارزه با منکرات و فساد. د - پیشگیری از وقوع جرم. ه - کشف جرایم. و - بازرسی و تحقیق. ز - حفظ آثار و دلایل جرم. ح - دستگیری متهمین و مجرمین و جلوگیری از فرار و اختفاء آنها. ط - اجرا و ابلاغ احکام قضایی؛ ۹- انجام امور مربوط به تشخیص هویت و کشف علمی جرایم؛ ۱۰- مراقبت و کنترل از مرزهای جمهوری اسلامی ایران، اجرای معاهدات و پروتکل‌های مصوبه مرزی و استیفای حقوق دولت و اتباع مرزنشین جمهوری اسلامی ایران در مرزها و محدوده انحصاری اقتصادی دریاها؛ ۱۱ - اجرای قوانین و مقررات مربوط به گذرنامه (بجز گذرنامه سیاسی و خدمت) و ورود و اقامت اتباع خارجی (با هماهنگی وزارت امور خارجه در مورد اتباع خارجی تحت پوشش دیپلماتیک) با هماهنگی وزارت اطلاعات (در مورد ورود و خروج و اقامت اتباع خارجی و صدور گذرنامه)؛ ۱۲- اجرای قوانین و مقررات راهنمایی و امور توزیع و حفظ حریم راه‌های کشور؛ ۱۳- اجرای قوانین و مقررات وظیفه عمومی؛ ۱۴- نظارت بر اماکن عمومی و انجام سایر امور مربوط به اماکن مذکور برابر مقررات مصوب؛ ۱۵- همکاری با سایر نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران در مواقع لزوم و بنا به دستور. تبصره - نیروی انتظامی با هماهنگی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در مواقع لزوم می‌تواند از نیروهای مقاومت بسیج استفاده نمایند؛ ۱۶- همکاری با دبیرخانه پلیس بین‌الملل (انترپول)؛ ۱۷- همکاری با

وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، مؤسسات و شرکت‌های دولتی و وابسته به دولت، بانک‌ها و شهرداری‌ها در حدود قوانین و مقررات مربوط؛ ۱۸ - همکاری با سازمان‌های ذیربط در جهت ایجاد و توسعه زمینه‌های فرهنگی لازم به منظور کاهش جرائم و تخلفات و تسهیل وظایف محوله؛ ۱۹ - انجام امور امدادی و مردم‌یاری در مواقع ضروری ضمن هماهنگی با مراجع ذیربط؛ ۲۰ - سازماندهی، تجهیز، آموزش یگان‌های انتظامی و آماده کردن آنها جهت اجرای مأموریت‌های محوله؛ ۲۱ - تأمین و حفاظت تأسیسات، سربازخانه‌ها و قرارگاه‌های مربوط؛ ۲۲ - تأمین دفاع هوایی تأسیسات و نقاط حساس مربوط، در حد برد سلاح ضدهوایی سازمانی، با هماهنگی و کنترل عملیاتی نیروی هوایی جمهوری اسلامی ایران؛ ۲۳ - تأمین نیازهای پزشکی پرسنل و اداره بیمارستان‌ها و درمانگاه‌های مربوط؛ ۲۴ - تهیه طرح نیازمندی‌های لجستیکی و اقدام در جهت تهیه و خرید اقلام و خدماتی که از سوی فرماندهی کل نیروهای مسلح به عهده نیروی انتظامی واگذار می‌شود. همچنین اقدام جهت خرید املاک و احداث تأسیسات مورد نیاز برابر طرح‌های مصوب؛ ۲۵ - تلاش مداوم و مستمر در جهت حفظ و صیانت سازمان در زمینه‌های امنیتی؛ ۲۶ - تلاش مداوم و مستمر در جهت حاکمیت کامل فرهنگ و ضوابط اسلامی در نیروی انتظامی؛ تبصره - وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح وظایف قانونی خود را که در مقابل نیروهای انتظامی داشته است همچنان در قبال نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران به عهده خواهد داشت. همچنین خریدهای خارجی اقلام دفاعی از طریق وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح انجام خواهد پذیرفت.

با نگاهی به آنچه گفته شد، دو نوع کارکرد برای نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران در قبال سند چشم‌انداز ۱۴۰۴ قابل تبیین است. وظایف و کارکردهای نیروی انتظامی در قبال خودش به‌عنوان یک سازمان و وظایف و کارکردهای نیروی انتظامی

در قبال جامعه و سایر ارکان جامعه که در شکل (۱) به این وظایف و کارکردها اشاره می‌شود.

شکل شماره ۱: وظایف نیروی انتظامی بر اساس سند چشم انداز ۱۴۰۴

بنابراین ناجای آینده، نیروی انتظامی‌ای است که بتواند شاخص‌های بیان شده را متناسب با وظایف شده برای این سازمان در افق ۱۴۰۴ محقق نماید.

شاخص‌های اسلامی - ایرانی پیشرفت. دست‌یابی به توسعه، همواره یکی از دغدغه‌های اصلی جوامع بوده و بر این اساس، هر یک از جوامع به طراحی شاخص‌هایی به منظور تحقق این مهم دست زدند. از این رو بسیاری از کشورهای جهان سوم با مشاهده رفاه مادی غرب، آموزه‌های غرب را سرلوحه اقدامات خویش قرار داده و به پیاده‌سازی همان شاخص‌ها پرداختند. اما نتیجه آنچه در غرب محقق شد، نبود و توسعه مورد انتظار، تجلی نیافت. چرا که هر جامعه‌ای بسترهای فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و ... خاص خود را دارد و نمی‌توان نسخه‌ای واحد از توسعه را برای همگان تجویز نمود. بر این اساس شاخص‌های اسلامی ایرانی پیشرفت که با تدبیر مقام معظم رهبری (مدظله العالی) مفهوم‌سازی و ارائه شد، به دنبال ارائه شاخص‌های جامع از پیشرفت و نه صرفاً توسعه، در ابعاد و عرصه‌های مختلف است (جعفرپور، ۱۳۹۰: ۱۲۳).

جمهوری اسلامی ایران به دنبال ایجاد جامعه مطلوب و استقرار تمدنی اسلامی - ایرانی است. قطعاً الزامات چنین آرمانی، تبیین شاخص‌هایی مربوطه به خود یعنی شاخص‌هایی اسلامی - ایرانی پیشرفت است. این موضوع به دلیل برخورداری از مؤلفه‌های کلان بنیادی (به عنوان جامعه آرمانی) و هدف استراتژیک و کلان، لاجرم از جمله شئون مرتبط به رهبری نظام است که به تبع آن تعیین اهداف مشخص کمی و اهداف میانی و هدف‌های جزئی از جمله وظایف سطوح نظام سیاست‌گذاری (قانون‌گذاری) برنامه‌ریزی صورت می‌پذیرد. شاخص‌های اسلامی - ایرانی پیشرفت ج.ا.ایران طبق تبیین و تأکید رهبر معظم انقلاب (مدظله العالی) در راستای تحقق پیشرفتی پایدار در عرصه کلان ملی است که مدل آن مبتنی بر کلیدی‌ترین و مهم‌ترین عناصر تشکیل‌دهنده آن که بر اساس معرفت‌شناسی و خاصه انسان‌شناختی انسان است

که خود با لحاظ تفکر و ابتکار ایرانی و با توجه به مقتضیات بومی و قابلیت‌های ملی شکل می‌گیرد. این شاخص‌های می‌تواند به‌عنوان راهنمای پیشرفت و توسعه کشور مورد استفاده قرار گیرد (خوش‌چهره و حبیبی، ۱۳۹۱: ۲۲۰).

چهار رکن کلیدی شاخص‌های اسلامی ایرانی پیشرفت؛ شاخص‌های، پیشرفت، اسلامی بودن و ایرانی بودن است. هدف از این شاخص‌ها، توصیف و ارائه گزارشی از وضع موجود نیست؛ بلکه مراد و مقصود از شاخص‌ها، گذار از وضعیت موجود به وضعیت مطلوب است. شاخص‌ها زمانی مطرح می‌شود که افراد به‌دنبال راهی برای دستیابی به وضعیت مطلوب باشند؛ اینجاست که همواره گروه‌ها و اندیشه‌های مختلف سعی می‌کنند با تصویرسازی‌هایی از وضعیت مطلوب، وضعیتی را بر اساس مفاهیم ارزشی ترسیم کنند که انگیزه حرکت به آن سمت در میان مخاطبان ایجاد شود. بنابراین هر شاخصی که مطرح می‌شود، ناظر به گذار از وضعیت موجود به وضعیت مطلوب است. به همین جهت داشتن یک آرمان و مطلوب، امری ضروری برای شاخص‌ها است (هادوی تهرانی، ۱۳۹۰: ۵۱). در این شاخص‌ها برخلاف تمامی شاخص‌های توسعه، از پیشرفت^۱ به‌جای توسعه^۲ استفاده شده است در توسعه، تقاضا آن است که انسان‌ها زندگی مرفه و خوبی داشته باشند اما در پیشرفت، هدف نیکو و خوب زیستن است. (زمانی، ۱۳۹۰: ۱۶۰).

در ماده ۱ پیش‌نویس لایحه شاخص‌های اسلامی - ایرانی پیشرفت که در تاریخ ۱۳۹۲/۱۲/۲۴ منتشر شده است، شاخص‌های اسلامی - ایرانی پیشرفت این‌گونه تعریف شده است: «شاخص‌های اسلامی - ایرانی پیشرفت نقشه جامعی است که برای دستیابی به اهداف مطلوب سرمشق و معیار قرار می‌گیرد و با الهام از مبانی نظام جمهوری اسلامی و با در نظر گرفتن اقتضائات تاریخی و جغرافیایی کشور و توجه به

1. Progress

2. Development

ویژگی‌های ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی، مبانی اسلامی ایرانی برنامه‌ریزی و جهت‌گیری‌های پیشرفت کشور را ترسیم و تبیین می‌کند» (معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری، ۱۳۹۲: ۴). بر اساس تعاریف پیش‌گفته شاخص‌های اسلامی - ایرانی پیشرفت را می‌توان به شرح جدول ۳ است.

جدول شماره ۳: شاخص‌های اسلامی ایرانی پیشرفت

منبع	شاخص‌ها و اهداف	نوع
(سنجولی، ۱۳۹۲: ۸۳ به نقل از امرائی، ۱۳۸۸: ۴۲)	مؤلفه‌های جهان‌بینی حاکم بر تمدن اسلامی - ایرانی - بر اساس خرد و اندیشه ایرانی - تحقق آرمان اسلامی	نسخه‌ای راهبردی، مدل
(معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری، ۱۳۹۲: ۴)	- دستیابی به اهداف مطلوب - بر اساس مبانی نظام جمهوری اسلامی - در نظر گرفتن اقتضانات تاریخی و جغرافیایی کشور - توجه به ویژگی‌های ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی، مبانی اسلامی ایرانی - جهت‌گیری‌های پیشرفت کشور را ترسیم و تبیین می‌کند	نقشه جامع
(مرکز شاخص‌های اسلامی ایرانی پیشرفت، ۱۳۹۱: ۵۸)	- شامل اصول، ارزش‌ها، قواعد، سازوکارها، روش‌ها، تدابیر، فرایندها، ساختارها، نهادها، نیروی انسانی - بر اساس منابعی که ایجاد تحول و پیشرفت در جمهوری اسلامی ایران در جهت تحقق جامعه اسلامی را طراحی، سازماندهی، پیاده‌سازی و رهبری می‌نماید - تحقق جامعه موردنظر	اصول و ارزش‌ها
(الویری، ۱۳۹۱: ۷۸)	- کلان‌نظری‌هایی برآمده از نظریه‌های خرد و بزرگ درباره دین، هستی، انسان، جامعه، طبیعت، تاریخ، تمدن و پیشرفت - بر اساس آموزه‌های مکتب اهل‌بیت(ع) - بهره‌مند از یافته‌های علوم جدید، برنامه‌پذیر، مورد وفاق نسبی نخبگان - قابل اجرا در ایران در جهت تحقق آرمان‌های قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	نظریه‌های بنیادین

شاخص‌ها و مؤلفه‌های مشترک در بین تعاریف فوق را می‌توان به شرح زیر دانست:

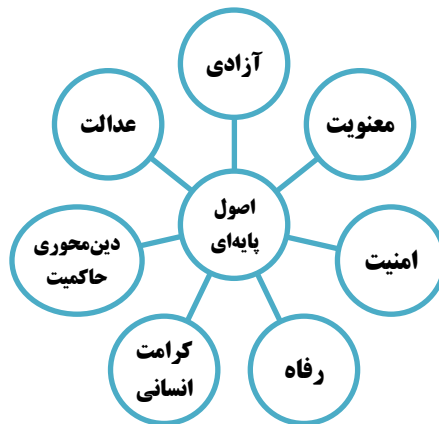
- ۱- توجه به اینکه شاخص‌های اسلامی ایرانی پیشرفت شامل نوعی نسخه راهبردی و مدل، نقشه جامع و اصول و ارزش‌ها و نظریه‌های بنیادین اسلامی است
- ۲- همه تعاریف به دنبال تحقق نوعی آرمان ایرانی و اسلامی هستند، این امر در مفاهیمی چون «جهان‌بینی حاکم بر تمدن اسلامی - ایرانی»، «مبانی نظام جمهوری اسلامی»، «مبانی اسلامی ایرانی»، «جامعه اسلامی»، «آموزه‌های مکتب اهل بیت (ع)»، «آرمان‌های قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران» مشاهده می‌شود.
- ۳- تعاریف به توجه و استفاده از ظرفیت‌ها و موقعیت‌های موجود تأکید دارند. از جمله مفاهیمی که به این امر اشاره دارند، عبارتند از: «خرد و اندیشه ایرانی»، «در نظر گرفتن اقتضات تاریخی و جغرافیایی کشور»، «توجه به ویژگی‌های ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی»، «منابعی که ایجاد تحول و پیشرفت در جمهوری اسلامی ایران در جهت تحقق - جامعه اسلامی را طراحی، سازماندهی، پیاده‌سازی و رهبری می‌نماید»، «قابل اجرا در ایران».

طراحی شاخص‌های مطلوب اسلامی ایرانی پیشرفت ملی سازگار با قابلیت‌ها و ظرفیت‌های نظام ملی جمهوری اسلامی ایران (که توانایی تحقق آرمان‌ها ایرانی اسلامی را داشته باشد) بیش از هر چیز نیازمند انطباق اصول پایه‌ای و عناصر کلیدی آن با مستندات راهبردی از قبیل قانون اساسی، سند چشم‌انداز و سیاست‌های کلی ابلاغی است (خوش‌چهره و حبیبی، ۱۳۹۱، ۲۴۳-۲۲۱)، از این رو در ادامه به بررسی این امر می‌پردازیم. خوش‌چهره و حبیبی در تحقیق خود با عنوان «اصول پایه‌ای و عناصر کلیدی شاخص‌های اسلامی - ایرانی پیشرفت از منظر اسناد فرادستی نظام ج.ا.ایران» که با استفاده از فرآیند نظریه‌پردازی داده بنیاد^۱ انجام شده است. مجموعه‌ای از مستندات راهبردی و اسناد فرادستی ج.ا.ایران یعنی قانون اساسی، سند

چشم‌انداز و سیاست‌های کلی نظام را مورد تحلیل قرار دادند که پس از جمع‌بندی، ترکیب و تلفیق نهایی و حذف موارد مشابه اصول و عناصر به‌دست آمده، ۷ مورد اصول پایه و ۷ مورد عناصر کلیدی برای شاخص‌هایی اسلامی ایرانی پیشرفت جمهوری اسلامی ایران مطرح نموده‌اند (شکل ۲). بر این اساس شاخص‌هایی اسلامی ایرانی پیشرفت ج.ا.ایران که قرار است طراحی و پیاده‌سازی شود، بهتر آن است که مبتنی بر اصول دین محوری حاکمیت، کرامت انسانی، امنیت، عدالت، آزادی، رفاه و معنویت باشد (خوش‌چهره و حبیبی، ۱۳۹۱: ۲۴۲).

شکل شماره ۲: اصول پایه‌ای شاخص‌هایی اسلامی - ایرانی پیشرفت جمهوری اسلامی ایران
عناصر کلیدی شاخص‌های اسلامی ایرانی مورد نظر مستندات فرادستی نظام به‌منزله پیش‌رانه یا موتور محرکه تحقق اهداف پیشرفت شاخص‌های اسلامی ایرانی به‌شمار می‌رود، این عناصر عبارتند از: علم محوری، مردم‌سالاری دینی، سرمایه (مادی، انسانی، اجتماعی و مذهبی)، وحدت، هویت اسلامی ایرانی، تعامل سازنده بین‌المللی و اقتدار همه‌جانبه (شکل ۳).

شکل شماره ۳: عناصر کلیدی شاخص‌های اسلامی - ایرانی پیشرفت جمهوری اسلامی ایران

روش

این تحقیق از نظر هدف کاربردی و از نظر روش توصیفی، تحلیلی است. نحوه گردآوری اطلاعات کتابخانه‌ای و میدانی است. جامعه آماری این پژوهش خبرگان دانشگاهی و پژوهشی که شامل ۱۴۰ نفر بوده که متشکل از اساتید دانشگاه علوم انتظامی و کارشناسان و خبرگان در مرکز مطالعات راهبردی ناجا که با مدرک کارشناسی ارشد به بالا بوده که ۲۵ نفر که با روش نمونه‌گیری طبقه‌ای به صورت تصادفی ساده انتخاب شده‌اند. پرسش‌نامه این تحقیق متشکل از ۱۵ سؤال محقق ساخته است که درباره سؤال شناختی، ۴ سؤال، متغیرهای تحقیق ۱۱ سؤال تنظیم و پس از تکمیل توسط جامعه نمونه از طریق نرم افزار SPSS به صورت توصیفی و استنباطی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. در این پژوهش برای گردآوری داده‌ها، با توجه به مبانی نظری و تحقیقات انجام شده پیرامون مؤلفه‌های پژوهش، از پرسش‌نامه محقق ساخته در مقیاس پنج درجه‌ای (طیف لیکرت) استفاده شد. برای بررسی پایایی پرسش‌نامه از روش آلفای کرونباخ و برای بررسی روایی از نظرات ۱۲ نفر از استادان راهنما و مشاور و افراد صاحب نظر در حوزه فرهنگی و امنیتی استفاده شد. ضریب اعتبار محاسبه شده از طریق

آلفای کرونباخ (۰.۹۴۵) گویای آن است که پرسش‌نامه از اعتبار بالا و قابل قبولی برخوردار است.

یافته‌ها

جدول شماره ۴ توصیف جزئیات جامعه نمونه انتخاب شده است. همان طوری که مشاهده می‌شود سه شاخص سن خدمتی، تحصیلات و رتبه علمی انتخاب شوندگان و پاسخ-دهندگان به پرسش‌نامه مشخص شده و فراوانی و تعداد نفرات آنها و درصد این فراوانی ذکر شده است.

جدول شماره ۴: آمار توصیفی تحقیق

شاخص	رتبه علمی			تحصیلات			سن خدمتی			
	دانشیار	استادیار	مربی	دکتری	دانشجوی دکتری	ارشد	۲۵ به بالا	۲۰ تا ۲۵	۱۵ تا ۲۰	
جمع کل	۲۵	۶	۶	۱۳	۱۲	۸	۵	۱۰	۸	۷
فراوانی	۲۵	۶	۶	۱۳	۱۲	۸	۵	۱۰	۸	۷
درصد فراوانی	۱۰۰	۲۴	۲۴	۵۲	۴۸	۳۲	۲۰	۴۰	۳۲	۲۸

طور که در جدول ۵ آمده یافته‌های آماری پژوهش حاکی از آن است که، از بین الزامات درونی ۸۴/۴۶ درصد از پاسخ‌دهندگان در حد زیاد و خیلی زیاد معتقدند، حفظ اصول اخلاقی و ارزش‌های اسلامی و انقلابی در صدر الزامات درونی قرار گرفته است و ۸۷/۳۶ درصد از پاسخ‌دهندگان در حد زیاد و خیلی زیاد معتقدند تأمین امنیت اجتماعی در صدر الزامات بیرونی قرار گرفته است.

جدول شماره ۵: دیدگاه جامعه آماری در رابطه با گویه‌های پرسشنامه

میانگین						گویه‌های پرسش‌نامه	
	کم	خیلی کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	میزان انطباق الزامات نظم و امنیت آینده ناجا با شاخص‌های اسلامی ایرانی پیشرفت	
2.28	2	2	9	25	49	فراوانی	برخوررداری از دانش پیشرفته
	2.30	2.30	10.34	28.74	56.32	%	
2.04	1	2	8	20	56	فراوانی	تأمین امنیت اجتماعی
	1.15	2.30	9.20	22.99	64.37	%	
3.04	0	2	8	21	56	فراوانی	توانا در تولید علم و فناوری
	0.00	2.30	9.20	24.14	64.37	%	
4	0	2	12	21	52	فراوانی	حفظ اصول اخلاقی و ارزش‌های اسلامی، انقلابی و ملی
	0.00	2.30	13.24	24.69	59.77	%	
3.64	1	1	10	29	46	فراوانی	پیگیری سیاست‌های سازمان مبتنی بر جنبش نرم افزاری و تولید علم
	1.15	1.15	11.49	33.33	52.87	%	
2.52	0	8	16	24	39	فراوانی	حفظ امنیت ج.ا.ا.
	0.00	9.20	18.39	27.59	44.83	%	
2.36	0	3	14	30	40	فراوانی	برخوررداری از رفاه و تأمین اجتماعی در جامعه
	0.00	3.45	16.09	34.48	45.98	%	
3.08	1	3	8	31	44	فراوانی	کمک به تحقق جامعه اخلاقی و عاری از فساد

	1.15	3.45	9.20	35.63	50.57	%	
2.28	2	4	14	21	46	فراوانی	حفظ کرامت و حقوق انسان‌ها
	2.30	4.60	16.09	24.14	52.87	%	
2.32	3	2	16	22	44	فراوانی	حفظ آزادی‌های مشروع
	3.45	2.30	18.39	25.29	50.57	%	
2.20	0	6	14	30	37	فراوانی	تعامل با سایر کشورهای جهان در راستای وظایف
	0.00	6.90	16.09	34.48	42.53	%	
	10	35	132	271	509		مجموع فراوانی‌ها
	1.04	3.66	13.79	28.32	53.19		درصد متوسط

یافته‌های استنباطی: در این بخش یافته در قالب جدول ارائه شده است.

جدول شماره ۶: میانگین، انحراف استاندارد و ضریب پراکندگی گویه‌های پرسشنامه

ردیف	گویه‌ها	میانگین	انحراف استاندارد	ضریب پراکندگی (CV)
۱	برخورداری از دانش پیشرفته	4.36	0/92	0.21
۲	تأمین امنیت اجتماعی	4.47	0/84	0.18
۳	حفظ اصول اخلاقی و ارزش‌های اسلامی، انقلابی و ملی	4.5	0/76	0.16
۴	کمک به تحقق جامعه اخلاقی و عاری از فساد	4.41	0.81	0.18
۵	توانا در تولید علم و فناوری	4.35	0.82	0.18
۶	تعامل با سایر کشورهای جهان در راستای وظایف	4.08	1	0.24
۷	برخورداری از رفاه و تأمین اجتماعی در جامعه	4.22	0/84	0.19
۸	کمک به تحقق جامعه اخلاقی و عاری از فساد	4.31	0/86	0.19
۹	حفظ امنیت ج.ا.ا	4.48	0/93	0.21

۱۰	حفظ کرامت و حقوق انسان‌ها	4.17	1/03	0.24
۱۱	حفظ آزادی‌های مشروع	4.12	0/92	0.22

همان‌طور که داده‌های جدول بالا نشان می‌دهد حفظ اصول اخلاقی و ارزش‌های اسلامی، ملی و انقلابی با کسب بالاترین میانگین (۴/۵) و کم‌ترین ضریب پراکندگی (۰/۱۶) به‌عنوان مناسب‌ترین الزام درونی است و تأمین امنیت ج.ا.ا با کسب میانگین (۴/۴۸) و ضریب پراکندگی (۰/۱۸) و توانایی در تأمین امنیت اجتماعی (۴/۴۷) و ضریب پراکندگی (۰/۱۸) در رتبه‌های بعدی قرار دارند.

بحث و نتیجه‌گیری

بر اساس طرح مطلوب سازمانی موردنظر تحقیق، سه وجه تبیینی، یکپارچگی و کارکردی برای بازسازی سازمانی متصور است. در وجه تبیینی دو وضعیت مشخص باید برای اجرای بازسازی سازمانی توصیف، ترسیم و تصویر شود: «وضعیت موجود و آینده مطلوب». از طرفی همان‌گونه که در تعریف آینده ناجا تبیین شد، چشم‌انداز آینده ناجا در افق چشم‌انداز ۱۴۰۴ پیش‌بینی شده و بر این اساس و بر اساس وظایف قانونی تعیین شده برای ناجا، دو دسته از وظایف و کارکردها برای ناجا در چشم‌انداز ۱۴۰۴ تبیین شد: «وظایف درون‌سازمانی و وظایف برون‌سازمانی». هم‌چنین در بررسی ادبیات مربوط به شاخص‌های اسلامی ایرانی پیشرفت، دو دسته از شاخص‌ها مطرح است، اصول پایه‌ای شاخص‌های اسلامی ایرانی پیشرفت که عبارتند از دین‌محوری حاکمیت، کرامت انسان، امنیت، عدالت، آزادی، رفاه و معنویت و عناصر کلیدی شاخص‌های اسلامی ایرانی پیشرفت مانند علم‌محوری، مردم‌سالاری دینی، سرمایه مادی، انسانی، اجتماعی و مذهبی، وحدت، هویت اسلامی ایرانی، تعامل سازنده بین‌المللی و اقتدار همه‌جانبه.

یافته‌های حاصل از پژوهش گویای آن است که از بین الزامات درونی درصد بالایی از پاسخ‌دهندگان در حد زیاد و خیلی زیاد معتقدند، حفظ اصول اخلاقی و ارزش‌های اسلامی و انقلابی در صدر الزامات درونی قرار گرفته است و هم‌چنین درصد بالایی از پاسخ‌دهندگان در حد زیاد و خیلی زیاد معتقدند تأمین امنیت اجتماعی در صدر

الزامات بیرونی قرار گرفته است. همان‌طور که یافته‌ها نشان می‌دهد حفظ اصول اخلاقی و ارزش‌های اسلامی، ملی و انقلابی با کسب بالاترین میانگین و کم‌ترین ضریب پراکندگی به‌عنوان مناسب‌ترین الزام درونی است و تأمین امنیت ج.ا.ا با کسب میانگین و توانایی در تأمین امنیت اجتماعی در رتبه‌های بعدی قرار دارند.

مهمترین ضرورت مطلوب نیروی انتظامی بر اساس آنچه در پژوهش بدان دست یافتیم عبارتند از: توجه جدی به قوانین دینی، انقلابی و ملی، برخورداری از دانش پیشرفته، توانایی در تولید علم و فناوری و برخورداری از رفاه و تأمین اجتماعی و تأمین امنیت جمهوری اسلامی ایران، تأمین امنیت اجتماعی، کمک به تحقق جامعه اخلاقی و عاری از فساد و حفظ کرامت و حقوق انسان‌ها.

نتیجه کلی پژوهش حاضر با یافته‌ها و نتایج پژوهش نادری و همکاران (۱۳۹۱) و مرآتی (۱۳۹۱) برابر و یکسان است چرا که در هر دو تحقیق اشاره شده در پیشینه، توجه جدی به وضعیت مطلوبی که در آینده مد نظر یک سازمان است، می‌باشد. یعنی هدف‌گذاری و نقطه مطلوب برای آینده هر سازمان باید مورد توجه خاص و جدی باشد که در غیر این صورت موجب شکست طرح‌ها و مأموریت‌های سازمانی خواهد شد که پژوهش حاضر نیز با تأکید جدی بر این موضوع که نیروی انتظامی باید طرح-ریزی آینده مطلوب خود را بنماید و ملزومات آن را شناسایی و بکار ببندد که اثر بخشی بسیار بالایی در تحقق مأموریت‌های امنیتی ناجا دارد. بخشی از یافته‌های تحقیق حاضر که مبنی بر حفظ و توجه به معنویت در مأموریت نیروی انتظامی در تحقق امنیت موثر است با نتایج تحقیق شفیعی‌نیا و فارسی (۱۳۹۹) که وجود رابطه دوسویه امنیت و پیشرفت، توجه به مؤلفه‌های عرصه معنویت، باعث حاکمیت معنویت و اخلاق‌گرایی و تولید جامعه و انسان امن خواهد شد که خود، موجد امنیت و پیشرفت می‌باشد، یکسان است. یافته‌های دیگر تحقیق نیز گویای هم‌سانی نتایج با یافته‌های تحقیق ذوالفقاری (۱۳۹۷) است. وی نتیجه می‌گیرد که شناسایی ویژگی‌های اساسی تمدن

نوین اسلامی، دین‌مداری، امت‌سازی، حکومت، قانون‌مداری، امنیت اهمیت دارند که پژوهش ما نیز تا حدود زیادی همین نتایج را به دست آورده است.

الزامات معماری آینده ناجا مبتنی بر شاخص‌های اسلامی - ایرانی پیشرفت، ناظر بر تعیین وضعیت مطلوب در فرایند معماری سازمانی بر اساس شاخص‌های مربوط به وظایف ناجا در افق ۱۴۰۴ و اصول پایه‌ای و عناصر کلیدی شاخص‌های اسلامی ایرانی پیشرفت است. به عبارتی دیگر برای این که بتوان الزامات شاخص‌های اسلامی ایرانی پیشرفت را در چهارچوب معماری سازمانی آینده ناجا پیاده‌سازی کرد، باید شاخص‌های موردنظر در شاخص‌های اسلامی ایرانی پیشرفت را در ذیل وظایف و کارکردهای مبتنی بر چشم‌انداز ۱۴۰۴ و در قالب آینده مطلوب (در وجه تبیینی معماری سازمانی) مدنظر قرار داد. این امر باعث می‌شود که رویکرد معماری سازمانی به سمت این شاخص‌ها سوق پیدا کند و وجه یکپارچگی و کارکردی معماری سازمانی نیز در پی تحقق شاخص‌های مطرح در شاخص‌های اسلامی ایرانی پیشرفت حرکت نمایند. لازم به ذکر است مهمترین الزامات درونی و بیرونی معماری ناجای آینده مبتنی بر شاخص‌های اسلامی - ایرانی پیشرفت از نظر جامعه آماری به ترتیب عبارتند از:

الف- الزامات درونی

- ۱- حفظ اصول اخلاقی و ارزش‌های اسلامی، انقلابی و ملی؛
- ۲- برخورداری از دانش پیشرفته؛
- ۳- توانایی در تولید علم و فناوری؛
- ۴- برخورداری از رفاه و تأمین اجتماعی و...

ب- الزامات بیرونی

- ۱- تأمین امنیت ج.ا.ا؛
- ۲- تأمین امنیت اجتماعی؛
- ۳- کمک به تحقق جامعه اخلاقی و عاری از فساد؛

۴- حفظ کرامت و حقوق انسان‌ها.

بر اساس آنچه گفته شد، الزامات معماری آینده ناجا مبتنی بر شاخص‌های اسلامی h ایرانی پیشرفت در افق ۱۴۰۴ در نظر گرفته شد و وظایف و کارکردهای ناجا در این افق، بر اساس وظایف قانونی پیش‌بینی شده برای ناجا، ترسیم شد. مؤلفه‌های شاخص‌های اسلامی ایرانی پیشرفت، تأثیرگذار در بازسازی سازمانی نیروی انتظامی در قالب اصول پایه‌ای شاخص‌های اسلامی ایرانی پیشرفت (دین‌محوری حاکمیت، کرامت انسانی، امنیت، عدالت، آزادی، رفاه و معنویت) و عناصر کلیدی شاخص‌های اسلامی ایرانی پیشرفت (علم‌محوری، مردم‌سالاری دینی، سرمایه (مادی، انسانی، اجتماعی و مذهبی))، وحدت، هویت اسلامی ایرانی، تعامل سازنده بین‌المللی و اقتدار همه‌جانبه) اشاره شد.

پیشنهادها

۱. تلاش هرچه بیشتر سازمان عقیدتی جهت حفظ و احیا و اجرای ارزش‌های اسلامی و انقلابی در سطح ناجا.
۲. تلاش برای افزایش سطح دانشی، علمی و فناوری لایه‌های مختلف و پلیس‌های تخصصی نیروی انتظامی.
۳. اهتمام جدی در انجام دقیق مأموریت‌های ناجا به‌ویژه امنیت و امنیت اجتماعی، مبارزه با فساد و کمک به ایجاد جامعه امن اخلاقی با حفظ حقوق انسان‌ها.
۴. تبیین و ترسیم وضعیت آینده مطلوب نیروی انتظامی برای افسران ارشد و فرماندهان.
۵. بررسی، تبیین و ابلاغ ادبیات مربوط به شاخص‌های اسلامی ایرانی پیشرفت بین پرسنل ناجا و تعیین راهبردهای اجرایی آن.
۶. ایجاد زیر ساخت‌های لازم و هماهنگی‌های لازم بین نهادهای مرتبط بالاتر مثل ستاد کل نیروهای مسلح و ... و هماهنگی بیشتر بین ستاد ناجا و سازمان عقیدتی ناجا جهت نیل به هدف مطلوب.

۷. ترسیم چشم‌انداز آینده ناجا در افق چشم‌انداز ۱۴۰۴ و الگوی اسلامی ایرانی و تعیین وظایف قانونی درون‌سازمانی و وظایف برون‌سازمانی.

۹. تشکیل هیئت عالی باسازی آینده ناجا به منظور اصلاح فرآیندها و سیاست‌های معماری ناجا.

سپاسگزاری

پژوهشگر بر خود لازم می‌داند از تمامی زحمات اساتید دانشگاه علوم انتظامی امین و کارشناسان و خبرگان در مرکز مطالعات راهبردی ناجا به خاطر همکاری در اجرای این پژوهش، کمال تشکر و قدردانی را داشته باشد.

منابع

۱. امرائی، حسن. (۱۳۸۸). مهندسی سیاست. تهران. شوکا.
۲. شمس‌علینی، فریدون؛ رضوی داودی، مهسا؛ بدیع، کامبیز. (۱۳۸۹). ارائه روشی جهت ارزیابی ویژگی‌های کیفی معماری سازمانی. فصلنامه مدیریت فناوری اطلاعات، ۴(۲)، ۷۹-۹۸.
۳. پور کمالی انارکی، مریم. (۱۳۹۳). معماری سازمانی و جایگاه آن در برنامه‌ریزی راهبردی. دومین همایش مدیریت فناوری اطلاعات.
۴. جعفرپور، محمود. (۱۳۹۰). بایسته‌ها و الزامات عام مؤثر بر تدوین شاخص‌های اسلامی ایرانی پیشرفت. فصلنامه مطالعات راهبردی بسیج، ۵۳(۴)، ۱۱۱-۱۲۸.
<https://www.magiran.com/paper/1084653>
۵. خوش‌چهره، محمد؛ حبیبی، نیک‌بخش. (۱۳۹۱). اصول پایه‌ای و عناصر کلیدی شاخص‌های اسلامی - ایرانی پیشرفت از منظر اسناد فرادستی نظام ج.ا.ایران. فصلنامه راهبرد، ۱۱(۲۱)، ۲۱۹-۲۴۴.
http://rahbord.csr.ir/article_124433.html
۶. ذوالفقاری، حسین. (۱۳۹۷). بررسی عوامل مؤثر بر معماری ناجای آینده در افق تمدن نوین اسلامی. فصلنامه مطالعات راهبردی ناجا، ۸(۳)، ۹۲-۹۵.
http://journals.police.ir/article_20477.html

۷. زمانی، محمدهاشم. (۱۳۹۰). مبانی نظری و معرفتی عدالت و پیشرفت. خردنامه عدالت در شاخص‌های اسلامی - ایرانی پیشرفت. انتشارات همشهری.
۸. زیبایی، حسن. (۱۳۹۰). مطالعه‌ای درباره نسبت ماهوی پیشرفت و عدالت؛ پیشرفت به مثابه عدالت. خردنامه عدالت در شاخص‌های اسلامی - ایرانی پیشرفت. انتشارات همشهری.
۹. سالارزهی، حبیب‌الله؛ روشن‌دل اربطانی، طاهر؛ باباغیبی ازغندی، علیرضا. (۱۳۹۱). شناسایی و اولویت‌بندی جهت‌گیری‌های توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات نیروی انتظامی در افق ۱۴۰۴؛ با رویکرد آینده‌نگاری. پژوهش‌نامه نظم و امنیت انتظامی، ۱۹(۵). ۱-۳۴
http://osra.jrl.police.ir/article_9790.html
۱۰. سنجولی، زینب. (۱۳۹۲). تبیین ماهیت شاخص‌های اسلامی ایرانی پیشرفت. فصلنامه مطالعات شاخص‌های اسلامی ایرانی، ۳(۳). ۱۰-۷۹
http://www.ipoba.ir/article_41586.html
۱۱. شفیعی‌نیا، محمدشفیع و فارسی، محمدرضا. (۱۳۹۹). نقش امنیت در الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت. فصلنامه امنیت اجتماعی، ۳۵(۱۰). ۲۶۵-۲۹۰
https://ns.sndu.ac.ir/article_949.html
۱۲. کاتوزیان، ناصر. (۱۳۸۵). فلسفه حقوق. تهران: دانشگاه تهران.
۱۳. محسنی، رضاعلی. (۱۳۸۸). تحلیل جامعه شناختی امنیت اجتماعی و نقش آن در کاهش جرم و آسیب‌های اجتماعی. نظم و امنیت، ۴(۲). ۱-۲۳
<https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=128269>
۱۴. مرآتی، احسان. (۱۳۹۱). تدوین روش توسعه چارچوب‌های معماری سازمان‌های دفاعی، مجله سیاست دفاعی، ۷۹(۴). ۳۳-۶۰
<https://www.magiran.com/paper/1231745>
۱۵. مرکز شاخص‌های اسلامی ایرانی پیشرفت. (۱۳۹۱). نقشه راه پیشنهادی برای دستیابی به شاخص‌های اسلامی ایرانی پیشرفت. مرکز شاخص‌های اسلامی ایرانی پیشرفت.
۱۶. معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری. (۱۳۹۲). پیش‌نویس لایحه شاخص‌های اسلامی - ایرانی پیشرفت. تهران. معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور، امور تدوین شاخص‌هایی اسلامی - ایرانی پیشرفت.

۱۷. محمد ولی، مجید؛ صفرآهنگ، رسول. (۱۳۹۸). بازسازی معماری سازمانی ناجا بر اساس بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی، مطالعات راهبردی ناجا، ۱۴(۱۴). ۶۱-۹۱.
http://ssj.jrl.police.ir/article_93888.html
۱۸. نادری خورشیدی، علی رضا؛ فقیه علی آبادی، هادی؛ میر عباسی، رمضان. (۱۳۹۱). معماری سازمانی زمینه ساز استقرار و توسعه‌ی معماری اطلاعات در دستگاه‌های دفاعی و اجرایی کشور. فصلنامه علمی پژوهشی سیاست دفاعی، ۷۹(۲۰). ۶۱-۹۶.
https://journals.ihu.ac.ir/article_202785.html
۱۹. ناصرآبادی، زهرا. (۱۳۹۸). آینده پژوهی. انتشارات مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی استراتژیک.
۲۰. وفادار، حسین؛ ریسی وانانی، رضا. (۱۳۹۰). «امنیت انتظامی و سند چشم‌انداز ۱۴۰۴». پژوهش‌نامه نظم و امنیت انتظامی، ۱۴(۴). ۱۱۳-۱۳۲.
http://osra.jrl.police.ir/article_9783.html
۲۱. هادوی تهرانی، مهدی. (۱۳۹۰). کارآمدی و عدالت در نظام اسلامی، خردنامه عدالت در شاخص‌های اسلامی - ایرانی پیشرفت، انتشارات همشهری.
22. Bergeron, F. Raymond, L. Rivard, S. (2004). Ideal patterns of strategic alignment and business performance. 41(2), 1003-1020. <https://isiarticles.com/bundles/Article/pre/pdf/12223.pdf>
23. Kang, d. Lee, J. Choi, s. Kim, K. (2010). An Ontology-based Enterprise Architecture. Experts Systems with Applications.
24. Khayami, R. (2011). Qualitative characteristics of enterprise architecture. Procedia Computer Science.
25. Schekkerman, J. (2004). Enterprise Architecture Validation. Revised Version.

پروفیسر شگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی